

Nauka o slovní zásoba - lexikologie

Jednotka slovní zásoby (lexém, lexikální jednotka)

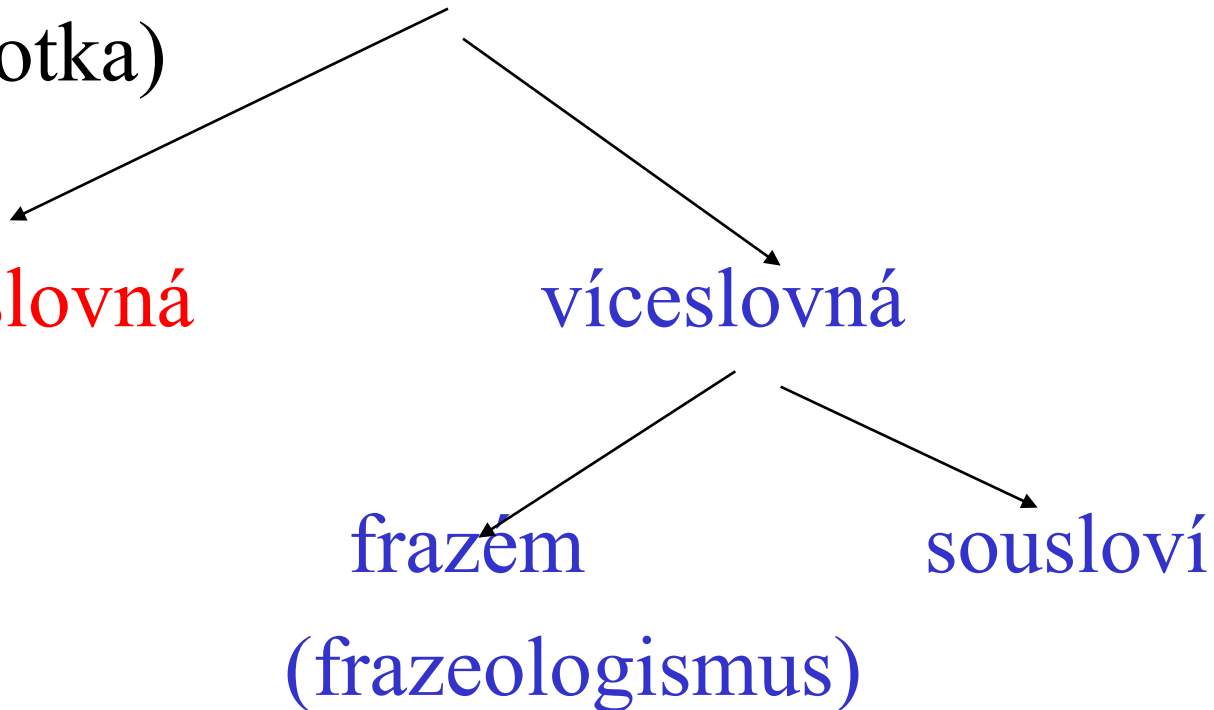
Jednoslovná

víceslovná

slovo

frazém
(frazologismus)

sousloví

Nauka o slovní zásoba - lexikologie

Příklady sousloví:

kočka domácí

přívlastek shodný

Pythagorova věta

Papinův hrnec

Spěšný vlak

Příklady frazeologie:

žernov osličí

medvědí služba

černý víkend

vlčí mák

bílá vrána

Významové vztahy ve slovní zásobě

synonymie

antonymie

Synonymie

louže – kaluž

horko – vedro

soumrak - stmívání

dívka – děvče – holka (hovorově) – kočka (slang)

hoch – chlapec – kluk (hovorově)

Synonymie

pěkný – hezký

ošklivý – škaredý

utíkat – běžet – letět (hovorově) – valit, kvačit
(slang)

křičet – řvát – ječet, vřískat...

Antonyma

malý – velký

slabý – silný

zima – teplo

prezenční – distanční (studium)

Vytvořená pomocí předpon

racionální – iracionální (neracionální)

kontaktní – bezkontaktní

Mnohoznačnost

oko

dřevěný

ucho

kamenný

lopatka

štěkat

kořen, kmen

krákat

Homonymie

Domácí slova

vlna, travička, topit, vinný

Slovo domácí + slovo přejaté

kolej, stopky, role

Homofony

bít – být

vít – výt

vír – výr

dup – dub

pyl - pil

Mezijazyková homonyma/paronyma – „zrádná“ slova

prasa (pol.) – tisk, noviny

zachód (pol.) – západ

čorstvyj (rus.) – starý, tvrdý

krásnyj (rus.) – červený

život (rus.) – břicho

stolíca (rus.) – hlavní město

desert (angl.) – desert nebo poušť

wyższa szkoła (pol.) – vysoká škola (neuniverzitní)

Mezijazyková homonyma/paronyma – „zrádná“ slova

pivnica (slovensky) – sklep

vinná pivnica (slovensky) – vinný sklep

Zrádná slova pro překlad

high school (angl.) – střední škola

Paronyma (příklady)

zprava

zpráva

hrabě

hrábě

Češka

čéška

žila

žíla

lyska

líska